

VERTROUWELIJK

Aan: de Minister-President
de Minister van Defensie
de Minister van Buitenlandse Zaken

Van: Coördinator Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten

Betreft: Toestand Midden-Oosten

Afgesloten 17.00 uur op
20 oktober 1973 in
vergadering CVIN

Suez-front

Nadat krachtige Egyptische tegenaanvallen tegen het Israelische bruggehoofd direct noord van de Bittermeren en west van het Suezkanaal konden worden afgeslagen, slaagden de Israeli's er in dit bruggehoofd verder te vergroten en te versterken.

De Israelische strijdmacht op de westoever van het Suezkanaal zou nu bestaan uit ca. 12000 man en 300 tanks. Het bruggehoofd zou ca. 32 km diep zijn.

Het doel van de actie zou zijn:

- a. het afbreuk doen aan de opbouw van de Egyptische strijdmacht op de oostoever;
- b. het vernietigen van logistieke aanvoerlijnen, artillerie- en raketopstellingen.

Door de vergroting van het Israelische bruggehoofd en door het voortgaan van de aanvoer van versterkingen wordt de aanvoersas KAIRO-ISMAILIA reeds direct bedreigd.

Hoewel voortdurend sprake is van gevechtscontact oost van het Suezkanaal, zijn er geen aanwijzingen dat de Israelische strijdkrachten de Egyptische troepen oost van het kanaal aanvallen.

Aan Egyptische zijde zijn als reserve west van het kanaal nog ca. twee gemechaniseerde divisies beschikbaar. Aan Israelische zijde wordt in de Sinaï vermoedelijk nog over vier pantserbrigades en sterke luchtlandingseenheden beschikt.

-2-

Uit het vorenstaande kan worden geconcludeerd dat aan beide zijden thans het gros van de beschikbare troepen reeds is ingezet.

Israelische vliegactiviteiten concentreren zich op strijd aan beide zijden van het Suezkanaal. Het betreft hier steun aan de grondstrijdkrachten en het neerschieten van Egyptische vliegtuigen die aanvallen op het Israelische bruggehoofd en de Israelische bruggen over het Suezkanaal uitvoeren.

Bij de Egyptische vliegtuigen zouden Mirages zijn. Volgens persberichten maakt Israel bij de bevoorrading van haar strijdkrachten op de westoever gebruik van twee vliegvelden.

De effectiviteit van de Egyptische SAM-gordel schijnt als gevolg van de Israelische grond/luchtacties en mogelijk wegens gebrekkige bevoorrading, ernstig te zijn aangetast.

De Israelische Fouga Magister Combat-trainers hebben zich in de strijd gemengd; zij zouden speciaal (evenals in de 6-daagse oorlog) worden ingezet voor het aanvallen van tanks.

Van Egyptische zijde werd gisteren voor het eerst toegegeven dat de Israelische acties aan de westelijke oever van het kanaal serieus zijn.

De Israelische legerleiding toont zich erg optimistisch. Gesproken wordt van "vrij spel" voor de luchtmacht in de centrale sector van het front en van verbetering van de Israelische posities van "uur tot uur".

Er zouden aanwijzingen zijn dat het moreel van de Egyptische troepen het breekpunt dreigt te bereiken. Aan 1967 herinnerende vuurpelotons, die op de vlucht geslagen militairen executeren, zouden voor het eerst weer zijn gesignaleerd.

Syrië-front

Syrische, Iraakse en Jordaanse eenheden voerden aanvallen uit op de Israelische stellingen. Alle aanvallen werden afgeslagen. Volgens nog niet bevestigde berichten zou een tweede Jordaanse brigade ter versterking naar Syrië onderweg zijn.

Palestijnse guerilla-eenheden voeren hun activiteit aan de noordzijde van de Golan-hoogte op.

Er zijn aanwijzingen dat twee van de drie Syrische tankdivisies uit de strijd zijn genomen, ten einde met nieuw aangevoerde tanks te worden uitgerust. Gelet op de tijd, benodigd voor aanvoer, reorganisatie en verplaatsing zullen deze divisies geruime tijd (weken) aan de strijd onttrokken zijn.

De geringe activiteit van de Syrische luchtmacht wordt toegeschreven aan het gebrek aan piloten dat zich na twee weken strijd begint te openbaren. De voortgaande vliegtuigleveranties van de S.U. zouden dan ook weinig effect sorteren. In Irak zouden sedert 6 oktober 150 vliegtuigen van het type Mig 19, 21 en Su-7 zijn aangekomen, waarvan er 30 naar Syrië zijn doorgevlogen.

Syrische autoriteiten zouden bij hun Russische adviseurs geklaagd hebben over de ondeugdelijkheid van de schietstoelen van de Mig-21. Piloten die uit hun toestel moesten springen hebben ernstige beschadigingen aan de ruggegraat.

Gebleken is dat de economische toestand in Syrië ontredde is.

(Marine

- a. Sovjet-eskader in de Middellandse Zee hoofdzakelijk geconcentreerd in drie groepen nl. nabij Cyprus, nabij oostpunt Kreta en halverwege tussen Kreta en Alexandrië. In laatste groep teven commandant eskader. Enkele eenheden bevinden zich nabij Gibraltar, in Straat van Sicilië en nabij zuidpunt Griekenland. Amphibische eenheden bewegen tussen Kreta en Syrië, mogelijk naar een punt vlakbij de grens Turkije/Syrië.
Te Alexandrië ongeveer 7 Sovjet marine-hulpvaartuigen aanwezig en te Mersa Matruh twee.
- b. Sovjet vlootbezoek aan Italië loopt 21 oktober ten einde. Eenheden thans te Messina (nabij Straat van Sicilië).
- c. Totaal aantal Sovjet-eenheden in Middellandse Zee nog beneden record-aantal van 1967.
- d. Tot 26 oktober zullen tenminste vijf kleinere Sovjet-eenheden de Zwarte Zee verlaten.
- e. De voor aanvang van het conflict begonnen leverantie aan Syrië van Sovjet "guided-missile boats" (type OSA) vindt voortgang.
- f. Volgens Lybische verklaring werden door Lybië mijnen gelegd in de Golf van el-BUNBAH ook wel KHALIG BOMBA geheten (\pm 60 mijl bewesten Tobroek). Reeds eerder legde Lybië mijnen binnen territoriale wateren, waardoor schade werd opgelopen door Westelijke scheepvaart.)

Logistiek

- a. Volgens betrouwbare informatie zouden op 19 oktober vier Saoedi-Arabische vliegtuigen uit Parijs met munitie naar Saoedi-Arabië zijn vertrokken (B-2).
- b. Meer en meer wordt duidelijk dat Joegoslavië bij de Sovjet hulpverlening aan de Arabische landen een sleutelpositie inneemt, zowel bij het vervoer door de lucht als overzee. Onder meer wordt ook een toenemend goederenverkeer uit Hongarije en Tsjechoslowakije waargenomen, dat voorrang heeft boven internationale expres-treinen.
- c. De Amerikaanse en Sovjet-wapenleveranties gaan onverminderd door.
- d. Sovjet-vliegtuigen maken thans ook gebruik van het Turkse luchtruim, waartegen Turkije formeel geen bezwaar kan maken omdat Aeroflot een burgerluchtvaartmaatschappij is. Aeroflot is een staatsapparaat, dat zowel voor civiel- als militair transport wordt gebruikt.

Overige landen

Geen meldingen van wezenlijk belang.

Olie

Geen aanvullende gegevens uit inlichtingenkanalen.

Politiek topperleg

- a. Uit diplomatieke kanalen en uit persberichten zijn nog geen nadere gegevens bekend geworden over het Russisch-Amerikaanse topperleg.

- b. Een doorgaans betrouwbare bron vermeldt dat Kosygin naar Caïro en een lid van het Politbureau naar Damascus zijn geweest om de Arabische leiders te raadplegen over de Amerikaanse voorstellen voor een bestand.)

(Conclusie

De situatie aan het Suezfront nadert het beslissend stadium. De aanzienlijke versterking van het Israelische bruggehoofd wijst er op dat de positie van de Egyptische strijdkrachten op de oostelijke oever, mede door het afsnijden van de bevoorrading, hachelijk en mogelijk onhoudbaar wordt. Dit geldt in het bijzonder voor de sector benoorden de Bittermeren.

In dit verband is mede van belang dat de Israelische troepen vrijheid van handelen hebben, omdat het luchtoverwicht boven het Suezkanaal door de Israelische luchtmacht herwonnen zou zijn.)